

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Vlaardingen, 5 september 2013
onze referentie: RH/nr
uw referentie:
Robin.Ham@veugelersadvocatuur.nl
Betreft: Wetsvoorstel reële ambitieovereenkomst

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij wil ik graag van de mogelijkheid gebruik maken om te reageren op het conceptwetsvoorstel Invoering reële ambitieovereenkomst. Ik zal mij beperken tot een reactie op artikel 20 Pensioenwet (gevolgen van wijziging van een pensioenovereenkomst) in samenhang met artikel 83 Pensioenwet (bevoegdheid tot collectieve waardeoverdracht).

Ik lees uit het wetsvoorstel dat de wetgever hecht aan een drempel voor wijzigingen van pensioenovereenkomsten. Het vereiste van een zwaarwegend belang voor wijzigingen blijft gehandhaafd. In artikel 19 Pensioenwet en in het voorstelde artikel 19a is nog eens nadrukkelijk opgenomen dat het uitgangspunt is dat pensioenovereenkomsten niet zomaar gewijzigd kunnen worden zonder instemming van betrokkenen. De wetsgeschiedenis op dit punt is ook duidelijk.

Ik lees vervolgens uit het wetsvoorstel dat indien er een grondslag is voor een eenzijdige wijziging van de pensioenovereenkomst (dus zonder instemming), of indien betrokkenen akkoord gaan met een wijziging, dat terugwerkende kracht kan hebben tot het startpunt van de pensioenopbouw van eerdere pensioenovereenkomsten. In artikel 83 Pensioenwet is namelijk een bevoegdheid gecreëerd voor de werkgever om alle tot het moment van de wijziging opgebouwde pensioenrechten en pensioenaanspraken over te dragen, zonder instemming van betrokkenen, overeenkomstig de inhoud van de laatst gewijzigde pensioenovereenkomst. Concreet betekent dit dat indien er een zwaarwegend belang is voor een eenzijdige wijziging van een uitkeringsregeling in een beschikbare premieregeling (waar alle risico's liggen bij betrokken werknemers, slapers en gepensioneerden) deze wijziging terugwerkende kracht heeft middels de collectieve waardeoverdracht van de reeds opgebouwde aanspraken. Dit betekent dat ook over alle reeds opgebouwde aanspraken en rechten een verhoogd risico voor betrokkenen ontstaat.

Is dit de bedoeling van de wetgever, of heeft de wetgever niet veel meer beoogd om de collectieve waardeoverdracht zonder instemming van betrokkenen alleen mogelijk te maken in geval van wijziging van een uitkeringsregeling naar het reële ambitiepensioencontract, ook wel het "invaren" genoemd.

Met artikel 83 Pensioenwet staat de deur in dit concept wagenwijd open voor "invaren" in nog meer risicovolle pensioenproducten, zoals een premieovereenkomst die op haar beurt meer en minder risicovol kan zijn. Ik neem aan dat dit niet de bedoeling is.

Indien de wetgever “slechts” heeft beoogd om het invaren van de aanspraken en rechten in de uitkeringsregeling naar het reële pensioencontract mogelijk te maken, dan moet in artikel 83 Pensioenwet worden opgenomen dat een collectieve waardeoverdracht slechts dan zonder instemming van betrokkenen kan plaatsvinden, indien de gewijzigde overeenkomst een reële pensioenambitie-overeenkomst is.

Verder lijkt het mij bijzonder onwenselijk dat de opgebouwde aanspraken en rechten bij verzekeraars bij wijzigingen of overgang naar ondernemingspensioenfondsen of andere pensioenuitvoerders, ook zonder instemming van betrokkenen kunnen worden overgedragen in die gewijzigde risicovollere regeling.

Mijn tekstsuggestie is:

Artikel 83. Bevoegdheid tot collectieve waardeoverdracht

(__)

*3. Bij een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, b en c wordt tevens voldaan aan de voorwaarde dat de deelnemers, gewezen deelnemers (__) geen bezwaren hebben kenbaar gemaakt tegen de waardeoverdracht nadat zij over het voornemen schriftelijk zijn geïnformeerd, **tenzij het een waardeoverdracht als bedoeld onder lid 1, onderdeel c betreft van een ondernemingspensioenfonds of bedrijfstakpensioenfonds overeenkomstig de gewijzigde pensioenovereenkomst zijnde een reële ambitieovereenkomst.***

4

Het vorenstaande gemeld hebbende, laat onverlet dat ik als pensioenadvocaat mijn bedenkingen blijf houden over deze wetgeving van het zonder instemming overdragen van rechten uit overeenkomsten naar een nieuwe overeenkomst met meer risico's voor betrokkenen.

Allereerst geldt dat in artikel 6:155 BW – 6:159 BW is opgenomen dat schuld- of contractovername slechts dan kan plaatsvinden met instemming van de schuldeiser. Dit is een uitvloeisel van het pacta sunt servanda beginsel (contracten zijn bindend en kunnen niet zomaar aangetast worden) en het rechtszekerheidsbeginsel. Deze bepaling beschermt de schuldeisers, zodat hun recht niet zonder hun instemming kan worden aangetast. Een collectieve waardeoverdracht kwalificeert als een contractovername of schuldovername. Van dit dwingende civielrechtelijke basisbeginsel kan niet zomaar worden afgeweken in de Pensioenwet, althans daardoor wordt de rechtszekerheid op een onevenredige wijze aangetast. Het is ook verrassend dat geen enkele eis is opgenomen, teneinde te voorkomen dat door die waardeoverdracht de aanspraken en rechten van betrokkenen op onevenredige wijze worden geschaad.

Daarnaast geldt dat er verschillende rechtsvragen bestaan. De vraag is bijvoorbeeld of hier niet sprake is van wetgeving met terugwerkende kracht, of wetgeving met onmiddellijke werking die bijzonder onaanvaardbare gevolgen heeft voor betrokkenen. Het vervallen van het instemmingsvereiste heeft immers onmiddellijke werking, en is niet begrensd tot welke periode terug in het verleden. Dit betekent dat zelfs pensioenrechten die over de afgelopen veertig jaar zijn opgebouwd, dus ook de rechten van gepensioneerden, alsnog onder een verhoogd risicoregime kunnen worden gebracht over die volledige veertig jaar door die waardeoverdracht in de gewijzigde regeling. Dit druist in tegen het vertrouwens- en rechtzekerheidsbeginsel dat onder meer afgeleid kan worden uit artikel 16 van de Wet algemene bepalingen.

Daarnaast zijn ook Europese richtlijnen met betrekking tot het eigendomsrecht en de gelijke behandeling op grond van leeftijd van toepassing. De vraag die namelijk gesteld kan worden is of hier een specifieke groep, namelijk de gepensioneerden, niet ongelijk wordt behandeld, omdat zij veel slechter af zijn, dan anderen, lees: jongere betrokkenen. Ik wil verzoeken deze toets nog eens nadrukkelijk te laten uitvoeren, zodat gedegen wetsvoorstellen, na een juridische toets van overstijgende wetgeving, gedaan kunnen worden. Concreet kan daarbij ook worden gedacht aan een

beperking in tijd van de collectieve waardeoverdracht, hetgeen over het algemeen in de Pensioenwet en de voormalige PSW gebruikelijk is geweest.

Met vriendelijke groet,

Mr. R.F. van der Ham
Advocaat

Veugelers Advocatuur B.V.
Schiedamseweg 53A
3134 BB Vlaardingen
T: 010-232 70 60
F: 010-434 57 80
M: 06 14471107
E: robin.ham@veugelersadvocatuur.nl
I: www.veugelersadvocatuur.nl